

Witteveen+Bos
van Twickelostraat 2
postbus 233
7400 AE Deventer
telefoon 0570 69 79 11
telefax 0570 69 73 44

onderwerp Ecologische Risico Analyse toerit A73 Roermond
project A73 definitieve toerit Roermond
opdrachtgever Rijkswaterstaat Dienst Limburg
projectcode RW1809-68
referentie RW1809-68/houi/049
opgemaakt door S. Gerritsen MSc.
goedgekeurd door drs. ing. C.A. Nelisse-Rovers
status definitief
datum opmaak 4 november 2010
bijlagen -

paraaf

aan Rijkswaterstaat Dienst Limburg
kopie Witteveen+Bos ir. J.L. Dierx

1. SAMENVATTING

In het kader van het verleggen van de af- en toerit van de A73 bij de Kongingsweg in Roermond, wordt door Rijkswaterstaat Dienst Limburg een aantal geluidswallen verplaatst. Daarnaast wordt de oude toerit verwijderd en een nieuwe toerit aangelegd. Hiervoor moet een deel bermvegetatie, inclusief aangeplant bosplantsoen (jonge bomen en struiken) verwijderd worden. Om de gevolgen en risico's van het voornemen ten aanzien van natuurwet- en regelgeving beknopt in kaart te brengen, is Witteveen+Bos gevraagd om een natuurtoets uit te voeren. Hiervoor is een bureaustudie verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Indien er mogelijk een negatief effect optreedt op beschermde soorten, is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn, bijvoorbeeld mitigerende maatregelen, nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag.

Het voorkomen van beschermde soorten van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden op de planlocatie is uit te sluiten. Er komt één licht beschermde vaatplant voor op de planlocatie; grote kaardenbol (tabel 1-soort). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Ffwet. Ontheffingsaanvraag in het kader van de Ffwet is voor deze soortgroepen niet nodig. Er broeden mogelijk wel broedvogels op de planlocatie. Het is in principe niet mogelijk om voor het verstoren van broedvogels een ontheffing in het kader van de Ffwet te verkrijgen. Er is immers altijd een alternatief. Overtreding van de verbodsbepaling in de Ffwet met betrekking tot vogels kan op twee manieren voorkomen worden, namelijk door;

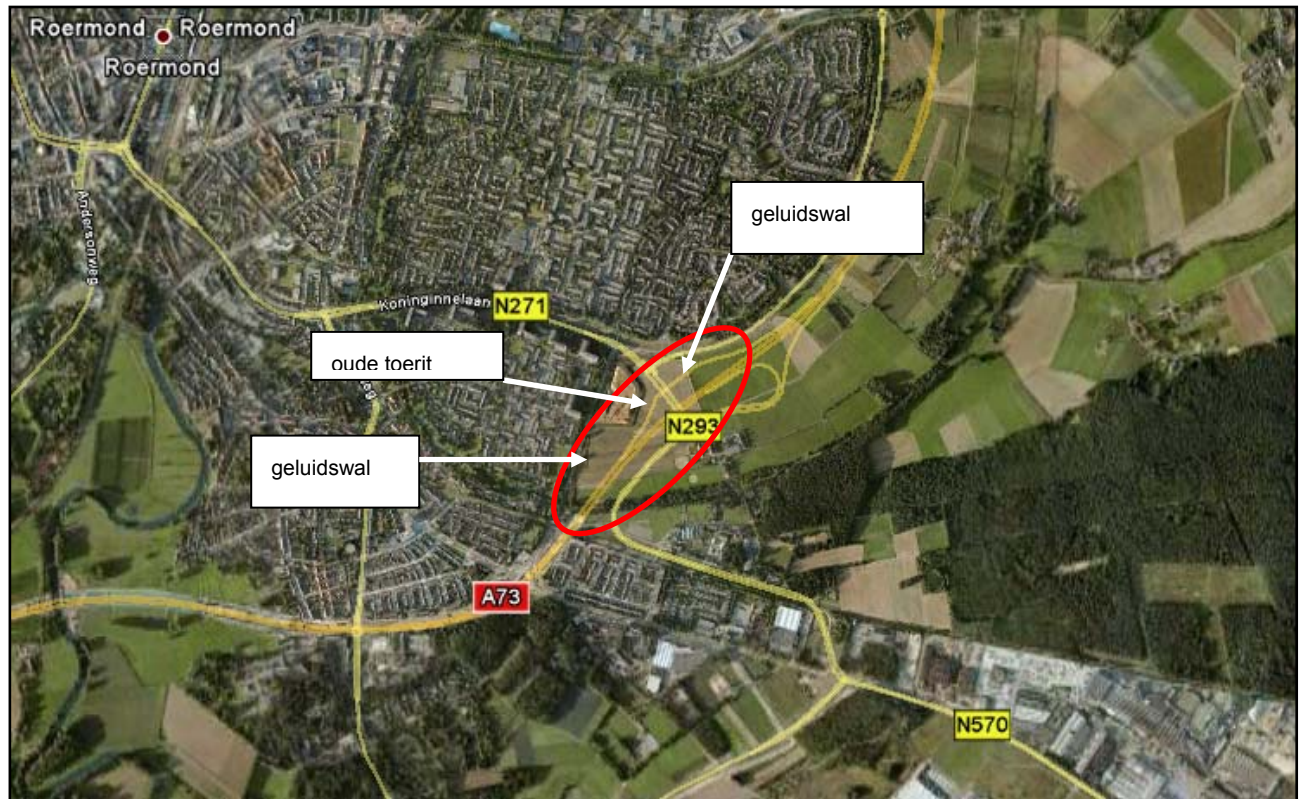
- buiten het broedseizoen werken (globaal van half maart tot half juli), dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

2. INLEIDING

In het kader van het verleggen van de af- en toerit van de A73 bij de Koningsweg in Roermond, worden geluidswallen verplaatst. Daarnaast wordt de oude toerit verwijderd en een nieuwe toerit aangelegd.

Hiervoor moet een deel bermvegetatie, inclusief aangeplante jonge bomen en struiken, verwijderd worden. Om de gevolgen en risico's van het voornemen ten aanzien van natuurwet- en regelgeving beknopt in kaart te brengen, is Witteveen+Bos gevraagd om een natuurtoets uit te voeren. In 2001 is al een natuurtoets uitgevoerd door Taken Landschapsplanning b.v. Deze eerdere natuurtoets beslaat een groter plangebied, namelijk de gemeenten Roermond en Swalmen. Voor de nu voorliggende notitie is een bureaustudie met een veldbezoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Tot slot worden de consequenties en vervolgstappen inzichtelijk gemaakt.

afbeelding 2.1. Luchtfoto planlocatie (rode cirkel) bij Roermond [lit. 1.]

2.1. Flora- en faunawet

Deze wet bevat onder andere een aantal verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde soorten. Daarnaast is de individuele soortbescherming van de Europese Habitatrichtlijn (HR) en de Vogelrichtlijn (VR) ook in de Ffwet geïmplementeerd.

3. AANWEZIGHEID EN EFFECTBEPALING BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk gaat in op de mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten in en in de omgeving van het plangebied. Vervolgens wordt beoordeeld of een negatief effect in de aanleg- en gebruiksfase kan optreden. Indien er mogelijk een negatief effect optreedt op beschermde soorten, is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn, bijvoorbeeld mitigerende maatregelen, nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag.

3.1. Methode

Op grond van biotopen (afgeleid van luchtfoto, atlas en een verkennend veldbezoek), een bureaustudie (o.b.v. eerder uitgevoerde natuurtoets [lit. 2.], Natuurloketgegevens [lit. 3.] (km-hokken 198-354, 198-355, 199-354 en 199-355), de verspreidingsatlassen van Telmee.nl [lit. 4.], RAVON [lit. 5.], de Vlinderstichting [lit. 6.] (uurhok 48-54), Waarneming.nl [lit. 7.]) en expert judgement wordt aangegeven of er mogelijk wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn op de planlocatie. Deze bronnen zijn geraadpleegd op 14 juni 2010.

3.2. Resultaat

Deze paragraaf geeft per soortgroep aan of er beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en welke vervolgstappen nodig zijn.

3.2.1. Vaatplanten

Het Natuurloket geeft aan dat het voorkomen van vaatplanten in de km-hokken van de planlocatie onvolledig¹ is onderzocht. Er zijn twee zwaarder beschermde vaatplantsoorten waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek is een opname gemaakt van de aanwezige vaatplanten. Tabel 1 geeft hier een overzicht van. Het gaat hierbij voornamelijk om algemeen voorkomende bermenplanten en aangeplante bomen en struiken. Daarnaast is tijdens het veldbezoek grote kaardenbol aangetroffen. Deze soort is licht beschermd (tabel 1-soort). Voor lichtbeschermd soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Ffwet.

tabel 1. Waargenomen vaatplantsoorten

rode klaver	klein streepzaad	bijvoet
smalle weegbree	vogelwikke	ridderzuring
gewone melkdistel	hopklaver	klein kruiskruid
gewone paardenbloem	zachte witbol	gewoon biggenkruid
akkerdistel	speerdistel	lisdodde
grote kaardenbol		
aangeplant bosplantsoen met		
hondsroos	liguster	haagbeuk
robinia	sporkehout	
kleinbladige linde	boswilg	

Tijdens de eerdere inventarisatie in 2001 zijn grasklokje, rapunzelklokje en gewone vogelmelk waargenomen, echter niet in het plangebied voor deze natuurtoets. Ontheffingsaanvraag in het kader van de Ffwet voor deze soortgroep is niet nodig.

3.2.2. Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de verspreidingsgegevens van Telmee.nl komen de volgende licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) voor in de km-hokken van de planlocatie; aardmuis, dwergmuis, veldmuis, rosse woelmuis, ondergrondse woelmuis, woelrat, haas, konijn, ree, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, egel, mol, wezel, hermelijn en vos. Deze soorten zijn licht beschermd (tabel 1-soort). Voor lichtbeschermd soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Ffwet. Telmee.nl meldt ook waarnemingen van rode eekhoorn, wild zwijn, steenmarter (tabel 2-soorten), waterspitsmuis, das (tabel 3-soorten) en bever (HR-soort). In de eerder verschenen natuurtoets uit 2001 zijn dassensporen en wild zwijn (tabel 2-soort) waarnemingen gemeld. Door de geïsoleerde ligging van het huidige plangebied, is het voorkomen van deze soorten in het plangebied echter uitgesloten. Voor deze soortgroep zijn geen vervolgstappen nodig.

¹ In de overzichten van het Natuurloket wordt in de kolom 'volledigheid' aangegeven hoe volledig het overzicht van een bepaalde soortgroep is binnen het betreffende kilometerhok. De gebruikte classificatie voor volledigheid is niet/slecht/matig/redelijk/goed. Per soortgroep heeft deze classificaties een andere betekenis; veelal gebaseerd op het aantal waarnemingen vergeleken met het gemiddelde van het ecodistrict (vaatplanten), het aantal waarnemingen over een bepaald tijdsbestek (dagvlinders) of het aantal bezoeken.

3.2.3. Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens van Telmee.nl komen gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en ingekorven vleermuis voor in de km-hokken van de planlocatie. Ook de eerder verschenen natuurtoets uit 2001 meldt waarnemingen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, en watervleermuis in het plangebied. Door het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (gebouwen, oudere bomen), is het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen op de planlocatie uitgesloten. Mogelijk zijn er wel foerageerroutes langs de planlocatie aanwezig. De bomenrij langs de planlocatie blijft gehandhaafd, dus eventueel aanwezige foerageerroutes worden niet functioneel veranderd door de geplande werkzaamheden. Voor deze soortgroep zijn geen vervolgstappen nodig.

3.2.4. Vogels

Tijdens de eerdere natuurtoets in 2001 zijn kerkuil, geelgors, patrijs en veldleeuwerik waargenomen. Het betrof uitsluitend zichtwaarnemingen, broedterritoria konden niet worden gedetermineerd. Van de kerkuil is in de huidige situatie geen jaarrond beschermd nest aanwezig. Van de overige bovengenoemde soorten zijn de nesten alleen in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli²) beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels op de planlocatie waargenomen. Broedbiotoop van geelgors, patrijs en veldleeuwerik wordt mogelijk tijdelijk vernietigd door de werkzaamheden. Na de werkzaamheden zal soortgelijk biotoop ontstaan. Het is in principe niet mogelijk om voor het verstoren van broedende vogels een ontheffing te verkrijgen, omdat de effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Ffwet gemakkelijk te voorkomen is, te weten door in principe twee mogelijkheden³:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

Zolang niet tijdens het broedseizoen gewerkt wordt, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op broedvogels. Naast buiten het broedseizoen werken, zijn geen verdere vervolgstappen nodig voor vogels.

3.2.5. Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens van RAVON zijn de volgende soorten waargenomen in de km-hokken van de planlocatie; bastaardkikker, kleine watersalamander, meerkikker, gewone pad, bruine kikker (tabel 1- soorten), alpenwatersalamander (tabel 2-soort), rugstreeppad, knoflookpad, poelkikker en kamsalamander (HR-soorten). Uit de natuurtoets van 2001 komen waarnemingen van alpenwatersalamander en bruine kikker naar voren in het huidige plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van amfibieën of geschikt habitat voor amfibieën. Er zijn geen vervolgstappen nodig voor in het kader van de Ffwet voor deze soortgroep.

3.2.6. Reptielen

De verspreidingsgegevens van RAVON geven waarnemingen van levendbarende hagedis, gladde slang en zandhagedis in het uurhok (5 bij 5km) van de planlocatie. Uit de natuurtoets van 2001 komen geen waarnemingen van reptielen naar voren in het huidige plangebied. Het leefgebied van reptielen bestaat over het algemeen uit ijle vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen en op te warmen. Vooral heide voldoet vaak aan deze voorwaarden. Ideale leefgebieden zijn overgangen tussen bos en heide, structuurrijke vegetaties zoals oude heide, maar ook vervallen overgroeide steenstapels en muren. Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen waargenomen. Wel is er potentieel geschikt habitat voor reptielen aanwezig, in de vorm van ijle ve-

² Het broedseizoen loopt gemiddeld van 15 maart tot 15 juli. Afhankelijk van het weer kan deze periode echter verschuiven. Bovendien zijn er vogelsoorten die tot in september broedsels kunnen hebben. Vaste nestplaatsen van bijvoorbeeld uil of specht zijn, indien functioneel, jaarrond beschermd.

³ Deze mogelijkheden zijn besproken en goedgekeurd door DLG [persoonlijke communicatie mevr. N. van Hest, oktober 2008].

getatie met voldoende schuilmogelijkheden. Door de geïsoleerde ligging van het plangebied, is het voorkomen van reptielen uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Ffwet zijn voor deze soortgroep niet nodig.

3.2.7. Vissen

Door het ontbreken van geschikt leefgebied voor vissen op de planlocatie is het voorkomen van beschermde vissoorten op de planlocatie uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Ffwet zijn voor deze soortgroep niet nodig.

3.2.8. Dagvlinders

Op basis van de verspreidingsgegevens van de Vlinderstichting komen er geen beschermde vlindersoorten voor op de planlocatie. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde vlindersoorten waargenomen. Op de planlocatie is potentieel geschikt leefgebied voor beschermde vlindersoorten aanwezig. Dit wordt mogelijk tijdelijk ongeschikt door de werkzaamheden. De bermen in de nieuwe situatie krijgen een natuurfunctie [lit. 2.]. Als deze extensief beheerd worden, ontstaat wederom geschikt leefgebied voor (beschermde) vlinders en overige insecten. Vervolgstappen in het kader van de Ffwet zijn voor deze soortgroep niet nodig.

3.2.9. Libellen

Het libellennet [lit. 8.] meldt waarnemingen van rivierrombout en gaffellibel in het uurhok waarin ook de planlocatie ligt. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde libelsoorten waargenomen. De in Nederland voorkomende beschermde libellensoorten hebben zeer specifieke biotooeisen; ze zijn voor het grootste deel van hun levenscyclus afhankelijk van natte elementen in het landschap. Op de planlocatie is geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde libellensoorten. Vervolgstappen voor deze soortgroep in het kader van de Ffwet zijn niet nodig.

3.2.10. Overige ongewervelden

Stichting EIS [lit. 9.] en de eerdere natuurtoets uit 2001 melden geen waarnemingen van overige ongewervelden in de km-hokken van de huidige planlocatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde overige ongewervelden waargenomen.

4. CONCLUSIES

Het voorkomen van beschermde soorten van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden op de planlocatie is uit te sluiten. Er komt één licht beschermde vaatplant voor op de planlocatie, grote kaardenbol (tabel 1-soort). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Ffwet. Ontheffingsaanvraag in het kader van de Ffwet is voor deze soortgroepen niet nodig. Het is in principe niet mogelijk om voor het verstoren van broedvogels een ontheffing in het kader van de Ffwet te krijgen. Overtreding van de verbodsbepaling in de Ffwet met betrekking tot vogels kan op twee manieren voorkomen worden, namelijk door;

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

Conclusies staan samengevat in tabel 2.

tabel 2. Overzicht van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied

soortgroep	beschermde soorten aanwezig/verwacht	vervolgstappen noodzakelijk?
vaatplanten	ja	nee
grondgebonden zoogdieren	nee	nee
vleermuizen	nee	nee
vogels	ja, geen jaarrondbeschermde nesten	ja: - werken buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli) of, - de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken, zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.
amfibieën	nee	nee
reptielen	nee	nee
vissen	nee	nee
dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	nee	nee

5. BRONNEN

1. Google Earth.
2. Taken Landschapsplanning, 2001, natuurtoets rijksweg 73-zuid - gemeenten Roermond en Swalmen, Roermond.
3. De website van het Natuurloket, www.natuurloket.nl.
4. De website van Telmee.nl.
5. De website van RAVON, met daarop de verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen, www.ravon.nl.
6. De website van de Vlinderstichting, www.vlindernet.nl.
7. De website van Waarneming.nl, met daarop de verspreidingsgegevens van alle in Nederland voorkomende flora en fauna, www.waarneming.nl.
8. Website van libellennet.nl.
9. Website van Stichting EIS, www.naturalis.nl/eis.